

4.10.2019

Dnro TAS/289/2019

Oikeusministeriö
(oikeusministerio@om.fi)

Ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jakoa selvittäneen työryhmän kokoonpano

Tasa-arvovaltuutettu ilmoittaa oikeusministeriölle, että tasa-arvovaltuutettua on pyydetty selvittämään, onko ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jakoa selvittäneen työryhmän asettamisessa rikottu naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, jäljempänä tasa-arvolaki) 4 a §:n kiintiösäännöstä.

Oikeusministeriö asetti 25.9.2018 työryhmän selvittämään ja arvioimaan eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin välisen tehtävien jaon nykytilaa, kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia sekä laatimaan arviointiin perustuvat linjausehdotukset (VN/5035/2018, OM044:00/2018). Työryhmän puheenjohtaja oli mies, samoin kaikki kolme jäsentä olivat miehiä. Jäsenten joukossa olivat valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies. Myös työryhmän pysyvä asiantuntija oli mies. Työryhmän toimikausi oli alun perin 1.10.2018 – 28.2.2019, mutta sitä jatkettiin 30.4.2019 asti.

Koska työryhmän toimikausi on jo päättynyt, tasa-arvovaltuutettu ei katso aiheelliseksi ryhtyä selvittämään asiaa enemmälti. Tasa-arvovaltuutettu toteaa yleisesti, että tasa-arvolain 4 a § 1 momentin mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä, kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Kiintiösäännöksen on vakiintuneesti katsottu koskevan myös ministeriöiden nimittämiä toimielimiä, kuten työryhmiä.

Kiintiösäännöksen noudattamisesta huolehtiminen on toimielimen asettamista valmistelevan viranomaisen tehtävä. Tasa-arvolain 4 a § 3 momentin mukaan viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita kiintiösäännöksen piiriin kuuluviin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden. Ellei tämä ole mahdollista, nimeäjän tulee esittää perustelut sille, miksi näin ei voida menetellä. Ehdokkaiden nimeämisen jälkeen viranomaisen on pyrittävä valmistelemaan kokoonpanoesitys siten, että kiintiöperiaate täyttyy (HE 195/2004).

Kiintiösäännöstä voidaan poiketa erityisestä syystä. Tällainen syy voi olla esimerkiksi se, että toimielin käsittelee jotain sellaista erityisalaa, jolla asiantuntijoina on vain joko naisia tai miehiä. Toisinaan toimielimen tehtävä voi

olla sen luonteinen, että on perusteltua valita jäsenet tehtävään virka-aseman perusteella. Tämä saattaa johtaa siihen, että on olemassa erityinen syy poiketa tasa-arvolain kiintiösäännöksestä. Erityisen syyn olemassaolo on aina perusteltava ja nimenomaisesti todettava toimielimen nimeämistä koskevassa esittelymuistiossa tai asettamispäätöksessä.

Tasa-arvovaltuutettu

Jukka Maarianvaara

Erityisasiantuntija

Anja Nummijärvi

Tämä asiakirja on lähetetty vastaanottajalle sähköisesti. Asiakirjan allekirjoitettu taltiokappale säilytetään tasa-arvovaltuutetun toimistossa.